

Polin Akinafarir Namba 2, a Korinin Nguibamin itir Sios baghava an Osiri

Akar Faragha Zuim

Korinin nguibar ekiamin siosin gumazamizir maba akar kurabar Polin mikeme. Ezi bizir kam Pol gamima, a bar osemi. Pol Korinin sios ko akabar kirasa. Kamaghin amizi a me bagha akinafarir kam osiri. Egh a ua me gakuegham. Ezi akar otevir akinafarimin itim, Pol akar gavgavir a faragha Korin bagha amizimin gun migei. An akar kam mikiman aghua, egha me a barazir puvatigha, egha me akar kurabar a mikeme. Ezi kamaghin an akar gavgavim me ganingi.

Ezi dughiar kam in Judian Distrighin itir Kraisin adarasi, me paza iti. Ezi Pol me bagha daghaba akumakui, egh da nigh mangi me daningasa. Egha Sapta 8 ko 9, Pol akar Korinbar navibagh aghuvkintima, me daghaba isi ingangarir kam daningamin akabav gei.

Ezi akinafarimin akar otevir abuananam, aposelin ifavarir iza Korinin itir maba, me Polin ziam dikabira egha an Aposelin ingangarim gasighasisi. Kamaghin Pol men arazibar gun migei.

Pol ingangarir God aposelbagh aningizimin gun migei

(Sapta 1-7)

¹ Ki Pol, ki Krai Iesusin aposelin mam. God uan ifongiamin gin ghua, aposelin min ikiasa na amisefe. Ki en aveghbuam Timoti ko, ga akinafarir kam osirigha, ia Korinin nguibar ekiamin aven Godin siosin itiba, ko Godin gumazamizir Akaiian Provinsin danganiba bar itiba, ia bagha an osirigha anemadi.

² Egha ga God ko migia ghaze, God en Afeziam, ko en Ekiam Krai Iesus ian apanguva, navir amirizim ia daningam.

Pol God an akurazir bizim bagha a minaba

³ E Godin ziam fam, a God, egha en Ekiam Krai Iesusin Afeziam. A en Afeziam, ezi akurvazir arazim ko apanguvir arazim an otifi. Ezi a, gumazir osimtiziba ateriba, a men girakirangin tuiva egha navir amirizim me ganidi.

⁴ God kamaghin ifonge, an en girakirangin tuiva navir amirizim e ganidi moghin, e gumazir osimtizir aviriba ateritabar girakirangin tuiva navir amirizim me daningam. Kamaghin, osimtiziba e bativir dughiabar, an en girakirangin tuiva navir amirizim e ganidi.

⁵ Krai osimtizir bar ekiam aterezi moghin e uaghan aneteri. Ezi God Krai girakirangin tugha navir amirizim a ganingizi moghin, God Kraisin ingangarimin, en girakirangin tuzima navir amirizim e giziva.

⁶ God kamagh sua, ia navir amirizim ko an akurvazim iniam, bizir kam in e osimtizim ateri. God navir amirizim e daningiva, a uaghan navir

amirizim ia daningam. Ia en min tuiyigh gavgavigh osimtiziba aterti, God navir amirizim en min ia daningam.

⁷ Ezi e kamaghin nighnizir gavgavim Godin ikia bar fogha ghaze, ia tuiyigh gavgavigham. E fo, ia e ko osimtizim ateri, kamaghin amizi, ia uaghan e ko navir amirizim iniam.

⁸ Nan adarasi, e osimtizir Esian Provinsin e batoziba, ia a gifoghasa. Osimtizir bar ekiam e avara, egha en gavgaviba bar dagh afira. Ezi kamaghin e ghaze, e ti ovegham.

⁹ Bar guizbangira, e mati gumazim jas ovengasava a migei moghin, e uari barasi. God kamagh sua, e uan gavgavibara nighnighan kogham. Puvati, e Godin gavgavimra nighnigh a gisin tugham, a gumazir ovengezibagh amizi me ua dikafi. Kamaghin, bizir kam e bato.

¹⁰ Kar bizir bar kuram, an e gamizi e atam oveghai. Ezi God en akura. Egh a gin uam en akuragham. E nighnizir gavgavim Godin ikia bar fogha ghaze, zurara bizir kuram e bativtima, God uam en akuraghtima, e deraghvira ikiam.

¹¹ Egh ia en akuragh God ko mikim. Eghti God gumazamizir aviribar dimdiaba baragh en akuragham. Eghti gumazamizir bar aviriba ganigh, egh me God en akuragha e gamizir biziba bagh a minabagham.

Pol Korinbagh ifarazir puvati

¹² Bizir kam na gamima ki bar akonge. Nan navir averiamin, ki uan araziba deravira da

tuisigha kamaghin fo, ki nguazir kamın ikia arazir aghuim gami, egha guizbangira ian damazibara e arazir bar aghuim gami. Ki arazir God nan akazir kam gamua God baghavira itir arazibar gin ghua, bizitam ian modozir puvati. Ki nguazir kamın fofozim isa arazir kam gamizir pu. Puvati, ki Godin apangkuvimın gavgavim isa, arazir kam gami.

13-14 Egha ki ia bagha akinafarim osirava, akar ia deravira gan dar mingaribagh foghamiba, ki dararama osiri. Ki ia bagha akar igharazitaba osirir puvati. Guizbangira, dughiar mabar ki osirir migirigiar maba, ia deragha dagh fozir puvati. Ki kamagh sua, ia en Ekiam Iesus Izamin Dughiamın, ki ia bagha ziar ekiam inizi moghin, ia na bagh ziar ekiam iniam. Kamaghin ia guizbangira nan akabar mingaribagh foghasa, ki ifonge.

15-16 Ki kamaghin nighnizir gavgavim ikia ghaze, ia na bagh ziar ekiam iniam. Ezi bizir kam bagha, ki akam akirigha ghaze, ki faragh izi ian ganam. Egh ki ia ategh, Masedonian Provinsın mangam. Egha ki Masedonia Provins ataghizir dughiamın, ki uamategh izi ian ganasa nighnisi. Ezi arazir kamın God dughiar pumuningin arazir aghuimın ia damuam. Eghti ia nan akuraghti, ki Judian Distrighin mangam.

17 Ezi manmaghin ami? Ia ti ghaze, ki amizir migirigiar kaba, ki pura ia gifari. Ia ti ghaze, ki nguazir kamın gumazibar min puram akar dikirizibagh amua dar ghuangsiha egha ghaze,

“Guizbangira” o “Puvati” uaghara aningın mikimam? Bar puvati.

¹⁸ God zurara uan migirigiabar gintisi. Ezi kamaghira ki guizbangira ia migei, migirigiar ki ia gamiba bar, da uaghara “guizbangira” o “puvati” migeir pu.

¹⁹ Ki, ko Sailas, ko Timoti, e ian tongın akam akuri, a Godın Otarim Krais Iesusin akam. Ezi ia fo, Krais a “guizbangira” ko “puvati,” uagharam aningın migeir puvati. Krais zurara guizbangira migei.

²⁰ Godın akar dikirizir aviriba iti. Ezi Krais “guizbangira” akar dikirizir kaba bar dav gei. Kamaghın amizi, e Godın akam barazima a Kraisın ziamın ghaze, “A guizbangira,” ezi e Godın ziam fe.

²¹ Ezi God uabi gavgavim isa, e ko ia ganidi, ezi e Krais ko porogha, ikia gavgafi. Egha a uabi ua bagha e amisefe.

²² Egha a uabi uan inabazir ababanim e gati, kamaghın me en gan fogh suam, e an gumazamizibara. Egha uan Duam en navir averiabar ikiasa an e ganıngi. Godın Duamra a uaghan bizir aghuir faragha zuir mam, God e danıngasa. E Godın Duam inıgha gıvagha, kamaghın e fo, e guizbangira bizir avirir maba sara iniam.

Pol zuamıra Korinın ghuzir puvati

²³ God, a gumazir nan migirigiaba gavgavim dagh anıdim, egha a nan navimın gari. Ezi ki an ziamın guizbangira kamaghın migei, ki osımtızim

1:19: Ap 9:20, 18:5 **1:20:** Ro 15:8-9, MAA 3:14 **1:21:** 1 Jo 2:20, 2:27 **1:22:** Ro 8:16-17, 2 Ko 5:5, Ef 1:13-14, 2 Ti 2:19, 1 Jo 2:27, MAA 2:17 **1:23:** Ro 1:9, 2 Ko 11:31

ia daningan aghua, kamaghin amizi ki zuamira Korinin izezir puvati. Kamaghira tu.

²⁴ Ki kamaghin mikemezir puvati, e ian nighnizir gavgavibar ganti, da en apengan iti. Puvati. E fo, ia nighnizir gavgavim Kraisin ikia mitivigha gavgavigha gifa. Egha e ian agorogem damuti, an otivasa, e ia ko ingari.

2

¹ Ki kamaghin nighnisi, ki ia bagh izan kogham, egh ia damuti ia fomira na basemezi moghin na basiman kogham. Kamaghin ki izezir puvati.

² Egh ki ia damuti, ia na basemeghtima, tina iki na damuti ki bar akuegham? Ia, gumazamizir ki ia gamizi ia na basemeziba, iarara ikiam.

³ Ia gumazamizir agorogem na ganidiba, kamaghin ki ia bagh izi osimtizim ia daningan aghua. Ezi bizir kam bagha ki fomira ia bagha akinafarir mam osirighava anemada. Ki fo, ki bizitam bagh bar akueghti, ia uaghan bar moghira bar akuegham.

⁴ Guizbangira, ki ia bagha akinafarim osirir dughiamin, ki bar ian apangkuvigha, nan navim bar osemezi, ki puviram azi. Ki osimtizim ia daningasa akinafarir kam osirizir puvati. Ki ghaze, ia kamaghin fogh suam, ki bar ia gifuegha, bar uan navim ia ganingi. Kamaghin ki ia bagha osiri.

Korinba, gumazir arazir kurabagh amizimin arazir kuram gin amang

⁵ Gumazitam osimtizim gumazir igharazibagh

aningi, an osımtızim na ganıngızir puvati. Ki miğirıgiar gavgavir avırıbar bızir kam mıkıman aghua. Ki kamaghın mıkımasa, a ia gamızıma, ian navıba bar moghıra, mong ian oseme.

⁶ Ezi ian avırıba ghaze, gumazir kam a ıvezir kurar tam inıgh. Ezi datırıghın anenıgha gıvagha, kamaghıra tu.

⁷ Kamaghın amızı, ia arazir ıgharazitamın datırıghın a damu. Ia an arazir kuraba gın amadaghıva, an gırakırangın tugh, egh navir amırızim a danıng. Puvatıghtı, osımtızir bar ekiam gumazir kam dıkabırıgham.

⁸ Kamaghın, ki ia gakaghora ghaze, ia an akaghti a fogham, ia a gifuegha mamaghıra iti.

⁹ Akınafarir ki faragha osirızim, mar ki pura ia basamasa an osiri. Ki kamaghın foghasa, ia nan akabar gıntıgha bızıba bar dagh ami, o puvati?

¹⁰ Eghtı ia gumazitamın arazir kuraba gın amangtı, ki uaghan da gın amangam. Eghtı ki gın amangamin arazir kuratam ikıtı, ki ian akurvaghsı Kraısın damazim a gın amangam.

¹¹ Ki atıatıa ghaze, Satan tı e gifaragh e dıkabırıgham. Kamaghın ki arazir kuraba gın amadı. E Satanın mogomer nıghnızir kurabagh fogha gıfa.

Pol Taitusın ganasa

¹² Ki Kraısın akar aghuim akunasa izava, Troasın nguıbar ekiamın otogha gari, Ekiam ki ingangarir kam damuasa, a na bagha tuavim atı.

¹³ Ezi ki uan aveghbuam Taitusin ganizir puvati. Kamaghin nan navim derazir puvati. Kamaghin amizi, ki Troasba ategha uamategha iza Masedonian Provinsin oto.

Aposelba Godin gavgavimin midorozibagh afisi

¹⁴ Ezi God, Krai ko porogha en faragha zuima, e an gin ghua kalabuziar gumazibar min ghua bar akuegha migia ghaze, Krai modorozim gafiragha apaniba dikabiragha gifa! Ezi arazir kam in gumazamiziba bar God gifoghamin fofozim ini. A mati mughuriar aghuimin min otozi, aminim a birazi a tintinibar ghu. Bizir kam bagha ki Godin minabi.*

¹⁵ Guizbangira, e mati pauran min migharir mughuriar aghuim zuim, Krai a inigha ofan min God ganingi. Mughuriar kam, a Godin Nguibamin zuir tuavimin zuir gumazibar tongin otiva zui. Egha uaghan helin zuir tuavimin itir gumazibar tongin otiva zui.

¹⁶ Egha helin tuavimin zuir darasi, mughuriar kam barazima, an ovever mughuriamin min zui. Egha a me gamima, me ovei. Ezi Godin Nguibamin tuavimin zuir darasi, me mughuriar kamra a barazima, a mati ikirimirir aghuim isi mughuriam. Egha a ikirimirir aghuim me ganidi. Tinara gavgavigh ingangarir kamagh garim damuam? Bar puvati.

¹⁷ Ezi e gumazamizir mabar min amir puvati, me danganiba bar dagh aruava Godin akam

* **2:14:** (2:14) Grighin akar otevitam kagh deragha mikemezir puvati. **2:15:** 1 Ko 1:18, 2 Ko 4:3 **2:16:** Lu 2:34, Jo 9:39, 1 Ko 15:10, 2 Ko 3:5-6, 1 Pi 2:7-8 **2:17:** 2 Ko 1:12, 4:2, 11:13, 1 Pi 4:11, 2 Pi 2:3

migîa, mati me dagiaba bagha biziba amadi. God uabi ingangarir kam e ganîngi, ezi e ifarir puvati, e guizbangîra migei. E Kraîs ko porogha, egha Godin damazimin e deravîram an akaba akuri.

3

Aposelba akar gavgavir dikîrîzir igiamin ingangarir gumazibar otifi

¹ E ti ian aghariba apîrti, ia suam, e gumazir aghuiba, kamaghin e ti migirîgiar kabagh ami? O e ti gumazir mabar min e gumazibav kimti, me ia bagh akînafariba osir ia mikim suam, e gumazir aghuiba? O e uarir akurvaghsî ian azangîghti, ia en akurvaghamin akînafarim osiram? Bar puvati!

² Ia uari, mati akînafarir en gun gumazibav geim. Ezi akînafarir kamîn osiziriba, da en navir averiabar aven iti. Eghtî gumazamiziba bar akînafarir kamîn ganîva a diponam.

³ Ia bar azenara iti, mati akînafarir mam Kraîs an osirizî e a inigha ize. A finfinir dipamin an osirizir puvati. A zurara ikiamin Godin Duamin an osiri. Egha a dagiar ekiatam gisin an osirizir puvati. A gumazamizibar navir averiabar an osiri.

⁴ E fo, God ingangarir kam damuasava e amîsefe. Ezi Kraîs fofozir kam e ganîngi. Kamaghin, e akar kabar gun ia migei.

⁵ Guizbangîra, e uari ingangarir kam damuan buraghuburaki, kamaghin amizî e uari kamaghin mikîman kogham, e uari bizibagh ami. Puvati,

3:1: Ap 18:27, Ro 16:1, 2 Ko 5:12 **3:2:** 1 Ko 9:2 **3:3:** Kis 24:12, Jer 31:33, Ese 11:19, 36:26, 1 Ko 3:5, Hi 8:10 **3:4:** 2 Ko 2:16 **3:5:** Jo 15:5, 1 Ko 15:10, Fl 2:13

God uabira gavgavim e ganidima, e ingangarir kam gami.

⁶ Ezi a uabi e gamizima, e Akar Dikirizir Gavgavir Igiar kam, e an ingangarir gumazibar otifi. Akar Dikirizir kam, a bizir me akinafarimın osirizir puvatizim, mati Moses Osirizir Arazir fomiram otoziba. Puvati. Kar Godın Duamın bizim. Moses Osirizir Araziba gumazibagh amima me ovei. Ezi Godın Duam ikirimirir aghuim me ganidi.

⁷ Ingangarir God amizim, a Moses Osirizir Arazibagh amizi da otifi. Ezi tuavir kamın ovevem otos. Dughiar kam God dagiam abighizi, osiziriba vaghavagha an otifi, ezi Godın angazangarim uaghan ize. Egha angazangarir kam Mosesın guam a gisira, ezi Israelba an guamın ganan buraghuburaki. Ezi gın angazangarir kam gifa.

⁸ Ingangarir God uan Duam gumamazibar aningasava amizim, a ingangarir Moses Osirizir Araziba aningasava amizim, a bar a gafira. Eghti Godın angazangarim ko gavgavim, ingangarir kamın iki mamaghira ikiam.

⁹ Moses Osirizir Arazibar ingangarir kam, a en araziba tuisighiva e mikim suam, e ovengam. E fo, ingangarir kam Godın angazangarim sara ize. Egh ingangarir kam Godın angazangarim sara iziti, ingangarir gumamazibar amuti me Godın damazimın deraghamim, a Godın angazangarir bar ekiam sara izi mamaghira ikiam.

¹⁰ Godın angazangarir ekiam ko gavgavim, in-

3:6: Jer 31:31, Jo 6:63, Ro 7:6, 1 Ko 11:25, Ga 3:10, Ef 3:7, Kl 1:25, Hi 8:6-8 **3:7:** Kis 34:1, 34:28-30, Lo 10:1, Ro 7:10 **3:8:** Ga 3:2, 3:5
3:9: Lo 27:26, Ro 1:17, 3:21 **3:10:** Kis 34:29

gangarir igiar an amizim ko ikia bar ekevegħa mamaghira iti. Egha angazangarir kam, Godin angazangarir ingangarir ghurim ko itim, bar a gafira. Kamaghin, e datirighin gara nighnisi, ingangarir ghurimin angazangarim munge.

¹¹ Ingangarir ghurir kam a zurara ikian kogham. Puvati, a mungegham. Egha a Godin angazangarim sara ize. Kamaghin e fo, ingangarir igiar zurara ikiamim, a Godin angazangarir bar ekiam sara iza mamaghira iti.

¹² Ezi e nighnizir gavgavim ikia bar fo, angazangarir kam iziva e bativ mamaghira ikiam, ezi a bagħa mizuai. Kamaghin, e atiati puvatigha azenara an gun migei.

¹³ E Moses amizi mogħin amir puvati. An guamin angazangarim siragħa mungemarima, a kamaghin aghua, Israelba an ganam. Kamaghin a iniravizim inigha uan guam avara.

¹⁴ Ezi fomira iza datirighin tuzir dugħiamin, Israelbar nighniziba bar pirizi, me Godin Akar Dikirizir Gavgavir Ghuribar gara, dar mingariba deragħa dagħ fozir puvati. Egha mati Mosesin guam avarazir iniravizim, men nighniziba avaraghavira iti. Ezi gumazitam me avarazir iniravizir kam adangizir puvati. Kraiss uabira, gumazim a gifogħtima, God a da iniravizir a dukuaghav itim adegham.

¹⁵ Guizbangira, dugħiaba bar me Moses Osirizir Araziba dibori, ezi iniravizir kam ikia men nighniziba apira, iza datirighin oto.

3:12: 2 Ko 7:4, Ef 6:19

3:13: Kis 34:33-35, Ro 10:4, Ga 3:23

3:14: Ais 6:10, Jo 12:40, Ap 28:26-27, Ro 11:7-8, 11:25

¹⁶ Egh gumazim uan navim Ekiam bagh a giraghti, God iniravizir an niġhnizim avarazim adegham.

¹⁷ Ki Ekiam miġia, kar ki Godin Duam miġei. Eghti Ekiamin Duam gumazitamin ikiti, eghti bizitam gumazir kamın suiragh a ikirarighan kogham. Bar puvati. A bar firighriġh ikiam.

¹⁸ E bar moghira, bizitam en guaba avarazir puvati. Ezi Ekiamin angazangarir ekiam e gisirazima, e ganganir guabar garimin min otogha, Godin angazangarim gumamazibar akakasi. E zurara Godin angazangarir kam isavira iti, ezi a bar en arazibagh ighavira itima, e Ekiamin nedazimin min otivavira iti. Ekiam, a Godin Duam, egha a bizir kabagh ami.

4

Aposelba, me nguazir minebar min iti

¹ God en apangkuvigha egha ingangarir kam e ganingi. Ezi kamaghin e ingangarir kam gamuava amiraghmirazir puvati.

² E aghumsizir arazir gumaziba mogava amiba, e akirim ragha dagh asara. E ifavarir arazibagh amir puvati. Egha e Godin akam girazi, a igharagha otozir puvati. E Godin guizin akam azenarama anekuri, eghti gumamaziziba bar uan navir averiabar aven en araziba tuisiġham. Egh me kamaghin fogham, e ingangarir bar aghuim Godin damazimin a gami.

3:16: Kis 34:34, Ais 25:7, Ro 11:23, 11:26 **3:17:** Jo 8:32, 8:36, Ro 8:2, 1 Ko 15:45, 2 Ko 3:6, Ga 5:1 **3:18:** Kis 16:7, 24:17, Ro 8:29, 1 Ko 13:12, 15:49, 1 Ti 1:11 **4:1:** 2 Ko 3:6, 1 Ti 1:13 **4:2:** 1 Ko 1:18, 2 Ko 2:17, 6:4, 6:7, 1 Te 2:3-5

³ Ezi tarazi akar aghuir e kurir kamın mıngarım gıfoghan kogh, mati iniravızim men niğhnızim avaraghavıra iti. Gumazir kaba, me helin zuir tuavimın itibara.

⁴ Satan a nguazir kamın godın ifavarım, a gumazir kabar niğhnıziba mıtatem dagh anıngızıma, me niğhnızir gavgavım puvati. Ezi kamaghın Kraısın akar aghuımın angazangarım ko an apangkuvım men navir averiabar aven ghuava avenge. Kamaghın, me Kraıs deragha an garir puvati, a uabi Godın mırara itir nedazım.

⁵ E uari uan arazıbar akam kurir puvati. E kamaghın akam akura ghaze, “Krais İesus, a en Ekiam. Ezi e İesusın mıgırıgıamın gın ghua egha ian ingangarir gumazıbar iti.”

⁶ Fomıra God kamaghın mıgıa ghaze, “Mıtatemın aven, angazangarım otogh siragham.” Ezi Godın kamran angazangarım iza en navir averiabar ikia egha e gamızıma, e Godın fofozir aghuıba iti. E Kraıs İesusın guamın angazangarır kamın gara, egha e Godın angazangarım ko an gavgavım gıfo.

⁷ E pura nguazir mınır kınır gavgavıba puvatızıba mın ami, ezi bizir bar aghuir kam en aven iti. Bizir kam kamaghın en aka, gavgavır bar ekiar kam, a Godın otıfi, an en otıvir puvati.

⁸ Ezi dughiar mabar osımtızır avırıba e batıvıgha, egha da e dıkabırızır puvati. Ezi bizir avırıba en niğhnızıbar iza e gamıma e okam

4:3: 1 Ko 1:18, 2 Ko 2:15, 2 Te 2:10 **4:4:** Jo 1:18, 12:31, 12:45, 2 Ko 4:4, Ef 2:2, Fl 2:6, Kl 1:15, Hi 1:3 **4:5:** 1 Ko 1:9, 1:13, 1:19, 1:23, 2 Ko 1:24 **4:6:** Stt 1:3, Aıs 9:2, 2 Ko 3:18, 1 Pi 2:9, 2 Pi 1:19 **4:7:** 1 Ko 2:5, 2 Ko 5:1, 12:9 **4:8:** 2 Ko 1:8, 7:5

nighnisi, ezi da en nighniziba bar da apirizir puvati.

⁹ Gumazir aviriba en apanibar iti, ezi God e ataghizir puvati. Me e misogha pazava e gami, egha bar e gasighasighizir puvati.

¹⁰ E kamaghin sua, e uan ovengamin nivafizir kabar, e gumazamiziba Iesusin ikirimirir aghuim men akaghtima, me dar ganam. Kamaghin e zurara uan ovengamin nivafizibar, Iesusin ovevem men akakasi.

¹¹ E kamaghin ifonge, e uan ovengamin nivafizir kabar, e gumazamiziba Iesusin ikirimirir aghuim men akaghtima, me dar ganam. Kamaghin e angamra ikia Iesusin ingangarim bangin gumaziba e misozi, e dughiar aviribar atam ariaghiri.

¹² Kamaghin, e ghaze, ovevem e bativasa amuavira iti, eghti en arazir kam ia damuti, ia ikirimirir aghuarim iniam.

¹³ Gumazir mam Godin Duamin fofozim an itima, a Godin Akinafarim kamaghin osiri, “Ki nighnizir gavgavim Godin ikia, egha kamaghin ki an gun migei.” Kamaghira, Godin Duam en aven ingara e gamima, e uaghan nighnizir gavgavim Godin ikia egha kamaghin an gun migei.

¹⁴ E kamaghin fo, God, Ekiam Iesus gamizi, a ua mozimn dikavigha ikirimirir aghuarim ini. A uaghan e damighti, e Iesus ko ua dikavighti, a bar e inigh, ia ko mangiti, e an boroghin ikiam.

¹⁵ Bizir e bativir kaba bar, da ia bangin e batifi. God kamagh sua, arazir kamn an apangkuvim

4:10: Ro 8:17, 1 Ko 15:31, Fl 3:10, 1 Pi 4:13 **4:11:** Ro 8:36, 1 Ko 15:31, 15:49 **4:13:** Sng 116:10, Ro 1:12, 2 Pi 1:1 **4:14:** Ro 8:11, 1 Ko 6:14 **4:15:** 1 Ko 3:21, 2 Ko 1:3-6, Kl 1:24, 2 Ti 2:10

gumazamizir aviriba bativ mangvira ikiam. Egh gumazamizir kaba a minabi mangvira iki, egh an ziam fam. Kamaghin bizir kaba e batifi.

Aposelba nighnizir gavgavim Kraisin ikia egha gavgavim ini

¹⁶ E ingangarir bar aghuir God amizir kam ginighnigha, kamaghin an ingangarim damuasa amiraghamirazir puvati. E fo, en nivafizir azenan itiba, bar ikuvighasava amima, ezi en navir averiabar aven, e zurara dughiabar gumazir bar igiabar min otivavira iti.

¹⁷ E fo, osimtiziba ko mizazir e datirighin ateriba, da osimtizir ekiaba puvati. Egha da dughiar otevimra ikiam. Egh da en akuraghti, e dabirabir bar aghuim Godin Nguibamin zurazurara a iniam. E fo, bizir aghuir e iniamin kaba, da bizir igharaziba bar dagh afiraghti, eghti osimtizir e datirighin aterir kaba, da pura bizibar min otivigham.

¹⁸ E uan damazibar garir biziba, e dar gara dagh nighnizir puvati. Bizir e uan damazibar ganan koghamiba, e mighigha a dar gara dagh nighnisi. Bizir e uan damazibar gariba, da bar dughiar otevimra ikiam. Ezi bizir aghuir e uan damazibar ganan koghamiba, da bar zurara ikiam.

5

¹ E kamaghin fo, nguazimin averpenir e datirighin aven itir kaba, da gin dipirighrigh ikuvigham, kar en nivafizimin ovevem. Eghti

4:16: Ro 7:22, Ef 3:16, Kl 3:10, 1 Pi 3:4 **4:17:** Mt 5:12, Ro 8:17-18, 1 Pi 1:6 **4:18:** Ro 8:24, 2 Ko 5:7, Kl 1:16, Hi 11:1-3 **5:1:** 2 Ko 4:7, 2 Pi 1:13-14

dughiar kam God dipenir igharazir aghuim e daningam, kar en nivafizir igiam. Dipenir kam, gumazitam an ingarizir puvati, God uabi an ingari. A Godin Nguibamin iki zurazurara ikivira ikiam.*

² E datirighin nguazimin dipenir kamın ikia, egha navim bigha ara ikia egha uan dipenir Godin Nguibamin itim inigh, egh korotiamın mın e anerughasa bar ifonge.

³ Egh e anerugh uan nivafizim avaragh, egh bibiamra ikian kogham.

⁴ E nguazimin averpenimin aven ikiavira ikia, egha e osimtiziba atera navim bigha ara iti. Ezi da e gamima e uan nivafizir ghurir kam ataghraghasa puvati. E nivafizir igiar aghuim a gisin aneghuasa ifonge, mati e korotiar igiam ghurim gisin anerughtima, anagapazagh gan-ganir bar aghuim damuam. Tuavir kamın en nivafizir ovengamim, a ua iraghirigh, egh nivafizir angamra ikivira ikiamim mın otogham.

⁵ God uabi e akirigha angamra ikiavira itir dabirabir kam e ganingi, egha uan Duam e ganingi. God bizir bar aghuir maba e daningasa, egha faragha uan Duam e ganingi. Ezi e Godin Duam inigha gifa, egha bar fo, e bizir aghuir igharaziba uaghan da iniam.

⁶ Ezi kamaghin e bizir kam ginighnigha egha tuivigha gavgavighavira iti. E fo, e nivafizir

* **5:1:** (5:1) Averpenir nguazimin itir kamnang, kar nivafizir e nguazir kamın inimizbar akar isin zuim. Ezi dipenir igharazir mam, kar e Godin Nguibamin iniamin nivafizir igharagha garir bar igiaba. **5:2:** Ro 8:23 **5:4:** 1 Ko 15:53-54 **5:5:** Ro 8:16, 8:23, 2 Ko 1:22, Ef 1:14, 2:10 **5:6:** Hi 11:13-16

kam sara iki, egh Ekiam ko an Nguibamın ikian kogham.

⁷ Bizir e gariba, e dagh nighnigha, dar gin zuir puvati. E pura nighnizir gavgavim Ekiamın ikia, egha an gin zui.

⁸ Ezi ki mikemegha gıfa, e uan navibar suigha iti, egha atiatir puvati. E nivafızir ghurir kam ategh mangı Ekiam ko iki an Nguibamın ikiasa bar ifonge. Eghtı an Nguibar a itim, guizbangıra en nguibamın mın ikiam.

⁹ Egha e nguibar manamın iti, an en nguibam, o Godın Nguibam, e zurara kamaghın bar ifonge, e arazir aghuir Ekiam ifongezibar amuam.

¹⁰ Guizbangıra, e bar moghıra Kraisın kotın otivightı, an en araziba tuisigham. Dughiar e nguazimın nivafızimın aven itim, e arazir aghuibagh ami, o arazir kurabagha ami, egh kotiam dughiamın e bar vaghvagh uan arazir amizibar ivezim iniam.

E gumamazibar akuraghtı, me Godın namak-abar otivam

¹¹ Egha e Ekiamın atiatia egha an apengan iti. Egha kamaghın gumamaziba nighnizir gavgavim Godın ikiasa, e men nighniziba fa me gakaghorı. God guizbangıra bar en nighniziba ko arazibagh fo. Ki uaghan kamaghın nighnisi, ia en araziba tuisigha egha fo, e ingangarir aghuim gami.

5:7: Ro 8:24-25, 1 Ko 13:12, 2 Ko 4:18, Hi 11:1 **5:8:** Fl 1:23 **5:9:** Kl 1:10, 1 Te 4:1 **5:10:** Sav 12:14, Ro 2:16, 14:10, Ga 6:7, Kl 3:24-25, MAA 22:12 **5:11:** 2 Ko 4:2, Hi 10:31, Ju 23

¹² E ua miġeir akar kam, e ian aghariba apirti, ia en ziaba fi suam, e gumazir aghuiba, e kamaghin niġhnizir puvati. Ia fo, marazi pura gumazibar ziar ekiaba itiba bagha bar akonge, egha men navimin aven otivir araziba bagh niġhnizir puvati. Ezi e kamagh sua, ia gumazir kabar akaba ikarvaghamin fofozim iki. Bizir kamın e ia bagha osiri, eghti ia en arazir aghuiba bagh bar akongegham.

¹³ Guizbangira, marazi ghaze, en araziba ko en niġhniziba ti gumazir onganibar min iti. Puvati, kar e guizbangira Godin ingangarim gami. Egh e niġhnizir aghuarim ikiva, egh ian akurvaghsi e kamaghin damuam.

¹⁴ E deragha niġhnigha egha fo, gumazir mam bar e bagha areme. Ezi tuavir kam mati, e bar moghirama ovegha gifa. Kamaghin Kraiss e gifongezir arazim, en naviba fa e abirima, e an ingangarim gami.

¹⁵ Gumazir kam kamaghin ifonge, e gumazir angamra itiba uari uari baghivira ikian kogham. E gumazir e bagha ovegha ua dikavizim baghivira ikiam. Kamaghin, a bar moghira e bagha ovenge.

¹⁶ Kamaghin amizi, e datirighin uam navir ghurimin arazimin gin ghua gumamazibar araziba tuisizir puvati. Guizbangira, e faragha navir ghurimin arazimin gin ghua Kraissin araziba tuisiki. Egha datirighin ua kamaghin amir puvati.

¹⁷ Gumazitam Kraiss ko poroghti, God gumazir

5:12: 2 Ko 1:14, 3:1 **5:14:** Ro 5:15 **5:15:** Ro 14:7-8, 1 Ko 6:19, Ga 2:20, 1 Te 5:10, 1 Ti 2:6, 1 Pi 4:2 **5:16:** Jo 6:63, 15:14, Fl 3:7-8, Kl 3:11 **5:17:** Ais 43:18, Ro 8:1, 8:9-10, Ga 5:6, 6:15, Ef 2:15, MAA 21:5

kam damighti, a gumazir bar igiam otogham. Eghti bizir ghurim bar givaghti, bizir bar igiam otogham.

¹⁸ Bizir kaba bar, God dagh amima, da e batifi. E fomira an apanibar min iti, ezi Kraisin ingangarimin an e gamizi, e datirighin an namakabar otifi. Egha a uaghan, ingangarir kam e ganingi, eghti an apanir igharazibar amighti, me an namakabar otivam.

¹⁹ En migirigiam kamakin: God, Kraisin ingangarimin tuavimin, a nguazimin itir gumazamiziba bar me gamima, me Godin apanim gamir arazim ataghragha, egha an namakabar min otifi. Egha men arazir kurar me amiziba, a ua dagh nighnzir puvati. Egha a ingangarir kam e ganiga ghaze, ia akam nan apanibav kinighti, me oregh egh nan namakabar otivigham.

²⁰ Kar e Kraisin abuir gumazibar otivigha, mati God uabi uan dimdiam ia ganingizi moghin, e akar kam ia mikiri. Kamaghin, e Kraisin danganim isa, ia gakaghora ghaze, ia Godin apanim gamir araziba ategh an namakabar otifigh.

²¹ Krais uabi arazir kuratam gamizir puvati. Ezi God kamagh sua, e Krais ko porogh, egh an gavgavimin e Godin damazimin gumazamizir aghuivar otivam. Kamaghin, God en akurvaghasa egha, en arazir kuraba bar Krais gisin da ariki, ezi Krais mati uaghan gumazir arazir kurabagh amir mamim min oto.

5:18: Ro 5:10, Ef 2:16, Kl 1:20, 1 Jo 2:2 **5:19:** Ro 3:23-25, Kl 1:19-20
5:20: 2 Ko 3:6, 6:1, Ef 6:20 **5:21:** Ais 53:6-12, Jo 8:46, Ro 5:19, 1 Ko 1:30, Ga 3:13, Fl 3:9, Hi 4:14-15, 1 Pi 2:22-24, 1 Jo 3:5

6

Aposelba uan ingangarim gamua osimtizir aviriba ateri

¹ E God ko ingara egha pamten ia gakaghora ghaze, ia gumazamizir Godin apangkuvim iniziba, ia aneteghti a pura bizimın mın otivan marki.

² God kamaghın migei, “Dughiar ki ian kuarkuvigha atızim, an otozi, ki ian dimdiam barasi. Dughiar ki ian akurvaghasa atızim, an otozi, ki ian akura.” Ia oragh! Ki ian kuarkuvighamin dughiam datirighın otos. Ezi uaghan ki ian akurvaghamin dughiam datirighın otos!

³ E gumazitam mığirigiar kuratam e amir ingangarim damuan e aghua, egha kamaghın en arazir amiba bar, e gumazitam gamizi a uan dagarim asegha irizir puvati.

⁴ E Godin ingangarir gumazibar ikia, egha kamaghın zurara uan arazir aghuiba gumazamizibar akakasi. E men aghariba apira me migeima me kamaghın fo: Osimtizir e bativiba, ko bizir me bar pazava e gamiba, ko bizir e gasighasıziba, e dar tuivigha gavgavighavira iti.

⁵ Me e misogha, egha e isa kalabusın e arisi. Apanir aviriba e akumakua niginir dafam gamua en atari. Ezi e puvira ingara, egha deragha akuir puvatigha, egha mitiriabara iti.

⁶ Egha e arazir Godin damazimın zuezibagh amua, egha guizin akamın fofozimın suira. E

6:1: 1 Ko 3:9, 2 Ko 5:20, Hi 12:15 **6:2:** Ais 49:8, Lu 4:19-21 **6:3:** Ro 14:13, 1 Ko 9:12, 10:32 **6:4:** 2 Ko 4:2 **6:5:** Ap 16:23, 2 Ko 11:23-27 **6:6:** 1 Ti 4:12

akamadariba ikarvaghera egha bemıram atarir puvati. E arazir aghuıbar gumamazıbagh ami. E Godın Duamın gavgavım itı. E ıgharaz darazıgh ifongezir arazım guızbangıram a gamı. E arazir kabagh amua kamaghın ıan aka, e guızbangıra Godın ıngangarır gumazıba.

⁷ E guızın akam akura, egha Godın gavgavımın uan ıngangarım gamı. E Godın arazir aghuımın suıra, matı inogovımın bizıbar mın, e uan agharır ıkırıam ko guvımın dar suıgha, Godın ıngangarım bagha mısoı.

⁸ Gumazır maba en zıaba fe. Ezı ıgharazıba en zıabagh asıghası. Ezı marazı gırakırangın e mıgıa e gasıghası, ezı ıgharazıba en gun uan namak-abav gıa ghaze, e arazir aghuıbagh ami. Gumazır maba ghaze, e gumazır ifarıba. Ezı kamaghın puvati, e gumazır guızın akabav geıba.

⁹ Marazı en gara, matı me e gıfızır puvati. Ezı guızbangıra, gumamazıba bar moghıram e gıfos. Marazı en gara ghaze, dughıar avırıba e atam oveı. Ezı guızbangıra, e angamra ıkıavıra itı. Marazı en gara ghaze, God uam e akırımıghasa mıazır ekıar kam e ganıdı. Ezı guızbangıra, e aremezır puvati.

¹⁰ Marazı en gara ghaze, e bar oseme. Ezı guızbangıra, e zurara bar akongegha itı. Marazı en gara ghaze, e onganarazıbar mın itı. Ezı guızbangıra, e gumamazır avırıbar akurvazıma, me Godın Duamın amodoghın, bizır aghuır avırıba bar ızıfa. Marazı en gara ghaze, e bizıba

6:7: 1 Ko 2:4, 2 Ko 10:4, Ef 6:11-13, 2 Ti 4:7 **6:9:** Sng 118:18, 1 Ko 4:9, 2 Ko 4:2, 4:9-10 **6:10:** 2 Ko 7:4, Fl 2:17, Kl 1:24

puvatizi moghin pura iti. Ezi guizbangira, e Godin Duamin amodoghin, e biziba bar avirasemegha iti.

¹¹ Ia, Korinin itir Kraisin adarasi, e azenara bighvira ia mikimasa. E guizbangira uan naviba kuighava da isa ia ganidi.

¹² E uan naviba dukuazir puvati. Puvati, e ia bagha bar ifonge. Ezi ia uari uan navibar kumi. Ezi navir vamiran itir arazir kam, en tongin itir puvati.

¹³ Ki datirighin mati Afeziam uan boribav gei moghin, ki ia migei. Ia arazir e amibar min, ia uaghan uan naviba kuighava da isi e daningam.

E Godin Dipenimin min iti

¹⁴ Kraisin adarazir azenan itir gumazamiziba, men araziba bar ighara. Kamaghin amizi, ia me ko porogh egh me ko ingangaribar amuan marki. Ki ian azai, Godin arazir aghuim ko arazir kuran ti manmaghin uaning ko porogh uaning ko ingaram? Eghti angazangarim ko mitatem manmagh uaning inigh ikiam? Bar puvatigham.

¹⁵ Krai ko Satan, aning ti navir vamiran iti, o? O, gumazir nighnizir gavgavim itim, ko gumazir nighnizir gavgavim puvatizim aning manmaghin nighnizir vamira ikiam? Bar puvati.

¹⁶ Manmagh su, e Godin Dipenim ko marvir guabar dipeniba isafuragham? God fomira kamagh migei, “Ki me ko iki, egh men tongin daruam. Eghti me nan gumazamizibar min ikiti, ki men

6:13: 1 Ko 4:14 **6:14:** Lo 7:2-3, 1 Sml 5:2-3, 1 Ko 5:9, Ef 5:7, 5:11

6:16: Wkp 26:12, Ese 37:27, 1 Ko 3:16, 6:19

Godin ikiam.” Kamaghin amizi, ia fo, e uari Godin zurara itimin dabirabir Dipenim.

17-18 Ezi Ekiam ua kamaghin migei, “‘Ia me ategh, egh mangi danganir igharazitamin iki. Egh ia bar deraghvira uari bagh gan, ia ua bizir Godin damazimin zuezir puvatizitam uam an suighan marki. Ki uabi ia inigh, egh ian Afeziamin min ikiti, ia nan boribar min ikiam.’ Godin bar gavgavir ekiam itim kamaghin migei.”

7

¹ Nan namakar aghuiba, e Godin e bagha in-abazir itir bizir kaba e da inigha gifa. Kamaghin, e nivafizim ko duam gami aning mizezir biziba, bar da batuegh, egh Godin damazimin bar zuegham. Egh e Godin atiating an apengan ikiam. Egh uari isi bar God danigh, egh Godin arazir zuezim zuraram an gin mangam.

Korinba navibagh irazima Pol bar akonge

² Ia uan naviba kuighiva, da isi e daning. E gumazitam arazir kuratamin a gamizir puvati. Egha e gumazitam pazava a gamizir puvati. Egha e gumazitam gifaragha puram an bizitam inizir puvati.

³ Ki akatam ia gasa migirigiar kam ia migeir puvati. Ia fo, ki fomira mikeme, e uan naviba bar ia ganiga egha bar ia gifueghivira ikiam. Egh e ovengam, o e angamra ikivira ikiam, arazir kam kamaghira ikiam.

⁴ Ki kamagh fogha egha bizitam modozir puvati. Ki bighvira ia mikimam, nan navim bar

amiraghrizi, ki ia bagha bar akonge. Osimtiziba guizbangira e batifi, ezi da pura biziba. E ia ginighnisi, ezi bizir kam e gamizi, en naviba ia bagha bar akueghavira iti.

⁵ E ghua Masedonian itir dughiam, e avughsasa amuava avenge. Nguibar kamın osimtızir avırir maba zurara e isi. Gumaziba e ko akaba, e uari batogha uariv gei. Ezi atiatir nighniziba, en navir averiabar aven iti.

⁶ Gumazamizir osimtıziba men naviba abinigha itiba, God men girakırangın tuiva navir amirızim me ganıdi. Egha a Taitus amadazıma, a uam e bagha izezıma, en navir averiaba bar dera.

⁷ Taitus ua izezir arazir kamra, God e gamizi en naviba derazir puvati. Ia faragha Taitus gamizi an navim ian dera, egha a ian arazir kamın gun e geghani. Ian arazir kamın God uaghan en navibagh amizi da dera. Taitus kamaghın e migia ghaze, ia nan ganasa bar ifonge, egha ararer kam ian navir averiabar iti. Egha ia na ko navir vamıran ikiasa bar puvira nighnisi. Ezi kamaghın ki bar guizbangira bar akonge.

⁸ Ki fo akınafarir ki ia bagha osirizim ia gamizi, ian naviba oseme. Ezi ki uabi bizir kam mighigha a ginighnizir puvati. Ki guizbangira faragha bizir kam ginighnigha egha ian apangkufi, egha datirighın puvati. Akınafarir ki ia bagha osirizir kam ia gamizi, ia osemegha aghumsiki. Ezi arazir kam bar dughiar otevimram iti.

⁹ Ezi ki datirighın bar akonge. Ki fo, ia oseme, ezi ki bizir kam bagha bar akongezir puvati. Ki

fo, ian osımtızim ko aghumsızim ia gamizi, ia uan navibagh ira, ezi ki bizir kam bagha bar akonge. Ki fo, God uabi ia gamizi, ian naviba osemegha aghumsiki. Ezi en miğiriğiar kataba bar ian navibagh asighasighizir puvati.

¹⁰ E fo, Godın otivir osımtıziba ko aghumsızir araziba, da gumazamizibagh amima, me uan navibagh iraghrasi. Arazir kamın God uam en akura. Kamaghın, e arazir kam bagh uan navibagh isın niğhnızir avıribara amuan markiam. Ezi nguazir kamın osımtıziba ko aghumsızir araziba, da gumazamizibagh amima ovevem otifi.

¹¹ Ia kamaghın deragh niğhniğh. God ia ganıngizir osımtızir kam, bizir bar aghuir igharagha gariba dar ia gami. Bizir kamın God ia gamizi, ia uari uari bagha uan osımtızim deravıra bighvıra mikımasa ia ifonge. Ezi God ian naviba fezi, ia gumazir arazir kuram gamizimın atari. Ezi a ia gamizi, ia an atiatingi. Ia datirighın miğhıgha e giñiğhniğha, egha gumazir arazir kuram gamizimın arazim akırasa pamten ingari. Arazir ia miğiriğiar kam akırasava amiba, kamaghın akagha ghaze, ia Godın damazimın osımtızitam itir puvati.

¹² Ki akınafarir kam ia bagha an osira, egha arazir kuram gamizir gumazim giñiğhniğha an osirizir puvati. Egha gumazir igharazir pazava a gamim, ki uaghan a giñiğhniğhizir puvati. Bar puvati. Ki kamaghın ifonge, ian arazir aghuim azenim giğhıti, ia Godın damazimın deragh fogh suam, ia bar na gifonge. Bizir kam bagha ki

akınafarir kam osiri.

¹³ Ezi datirighin ian arazir kam e gamizi, en navir averiaba amiraghavira iti. En naviba amirazima, e bar akonge. Ia Taitusin akuragha an osimtiziba givazi, an navim amira. Ezi bizir kamın e guizbangira bar akonge.

¹⁴ Ki faragha ian arazir aghuibar gun Taitusin migia egha ian ziaba fe. Egha uan migirigiar kamın aghumsızim inizir pu. Puvati. Akar e ian arazir aghuibar gun mikemeziba, da guizbangira. Kamaghin datirighin Taitus fos, e ian ziaba fer migirigiaba, da bar guizbangira.

¹⁵ Taitus ia bagha izezir dughiamın, ia atiatia nigha, egha a inigha, bar an migirigiabar mirara ghue. A ian arazir kam ginighnighavira ikia egha bar ian apangkuvigha egha navim ia bagha ikiavira iti.

¹⁶ Ki datirighin bar fogha ghaze, ia arazir aghuibara damuam. Kamaghin ki bar akonge.

Korinba, Judian itir Kraisin adarazir akurvaghsi dagiabar arigh

8

(Sapta 8-9)

*Kraisin adarazi, Judian itir Kraisin adarazi
bagha dagiaba arisi*

¹ Nan adarasi, e kamaghin ia mikimasa, God Masedonian Provinsin itir siosba bar men apangkuvigha men akurvasi.

² Osimtızir ekiam me batozi, dughiar kamın me biziba bar puvati. Ezi God me gamizi, me bar akuegha, egha Kraisin adarazigh nighnigha, egha men akurvaghasa dagiar bar aviriba arizi, da bar izifa.

³ Ki deravira kamaghın ia mikimasa, me uari uan ifongiamın gın ghua dagiar kaba anıngi. Bizir me danıngamin itiba, me da anıga, egha dagh isın bar aviriba anıngi.

⁴ Me pamten e gaghora e miğia ghaze, e men amamangatıghti, me Godın apanguvir arazim inigh, siosın ıgharaziba ko ingar, egh Judian itir Godın gumazamizibar akurvagham.

⁵ E kamaghın nighnisi, me dagiataba anıngam. Ezi men arazir aghuim, en nighnizi moghın, bar a gafira. Me uari isa God bar a ganiga, egha God ifongezir arazimın gın ghua egha uaghan uari isa bar e ganıngi.

⁶ Taitus faragha Godın apanguvir arazimın gın ghua ingangarir aghuir kam ian tongın a gami. Kamaghın amizi, e anemadi, eghti a uamategh mangi, uan ingangarir nam bar anegıvagham.

⁷ Bizir ia amiba bar, da guizbangıra bar dera. Ia nighnızir gavgavim Godın ikia, egha deraviram an gun migei. Egha ia fofozir ekiam ikia, egha Godın ingangarim damuasa bar moghıra ifonge. Egha ia uaghan e bagha bar ifonge. Kamaghıra, datırighın ia apanguvir arazimın gın mangıva a gısın arazir bar aghuir kam isafuragh ingangarir kam damu.

⁸ Ia nan akar kamın gırara mangasa ki akar gavgavim ia ganıdir puvati. Puvati, ki kamaghın

nighnigha ia miġei, gumazamizir iġharaziba ingangarir kam damuasa naviba me dikafi. Egħti ia damuamin arazir manatamin, ki dar ganiva da tuisiġh deragh dagħ fogħam, ia iġharaz darazigh ifongezir arazim a guizbangrama otifi, o puvati?

⁹ Ia fo, en Ekiam Kraiss Iesus, en apangkuvir arazim bar ekefe. A Godin Nguibamin bizir aghuir bar aviriba ikia, eġha ia bangin nguazir kam in izegħa onganarazimin min iti. A ian akuragħti, ia bizir aviriba iniasa, ezi kamagħin a biziba puvatizir gumazimin min oto.

¹⁰ Ki datirighin ia dagiaba arizir ingangarir kam in uan nighnizim ia daningasa. Ia azenir givazimin ingangarir kam ia a gamizi a dikafi. Eġha ia ingangarir kam damuasa bar ifonge.

¹¹ Eġh ia datirighin ingangarir amir kam, ia gavgavigh anegifagħ! Ia faragħa ingangarir kam damuamin ifongiam iti mogħin, ia zuamira a damigh anegifagħ. Ia itir bizibar amodogħin, ia ingar mangi otogħ.

¹² Gumazim bizibar aningsi bar ifuegħti, God da inisiva bar akuegħam. God bizir gumaziba vaghvagħa ikiava anidibagħ nighnigha, eġha bizir me anidiba isi. A gumazir biziba puvatizibagħ nighnigha eġha men araziba tuisizir puvati.

¹³⁻¹⁴ Ki ia osimtizir ekiam aterti, iġharaz darasi deravira ikiasa, ki miġeir pu. Puvati. Ki e arazir magħ garibara e vaghvagħ uarir amuasa, ki ifonge. Ia datirighin dugħiar kam in bizir aviriba iti, eġha ia biziba otevezir gumazamizibar akuragħ. Egħti ġin ia bizibar otevegħti, me bizir

avırir me itibar ian akurvaghám. Kamaghın, ia bar arazir vabara amu, egh ia deravıra ikiam.

¹⁵ Mati Godın Akınafarim mikeme, “Dagher avırir gumaziba iniziba, da me isir dibobonim gafirazir puvati. Ezi dagher muziarir gumaziba iniziba, men dagheba otevir puvati.”

Pol gumaziba amangizıma me Korinın ghue

¹⁶ God Taitusın navim fezıma, an e ko nighnızir vamırama ami, egha uaghan ian akurvaghása bar akonge. Kamaghın e God mınabi.

¹⁷ E ua ia bagh mangasava an azangsısi, ezi a mangasa bar ifonge. Egha a uaghan ingangarir kam damuasa bar ifonge. Kamaghın amizi, a uabi ifuegha, egha ia bagha ghu.

¹⁸ Ezi e uaghan Kraisın adarazir mav amadima, a Taitus ko mar zui. Egha gumazir kam siosba bar dar akar aghuim akura, egha iziam iti.

¹⁹ Ezi bizir kamra puvati. Siosba, en gın daru egh apangkuvim itir ingangarir kam damuasa, anemisevegha ghaze, an en akuragh dagıabar arıgham. E kamagh sua, e ingangarir kamın e Ekiamın ziam fam, eghtı uaghan gumazamiziba fogham, en naviba ingangarir kam damuasa dikavima e a gami. Bizir kamning bagha, e ingangarir kam gami.

²⁰ E bizir ekiar gumazamiziba anıngizir e garim, gumazitam a bagh akar kuratam e gasan e aghua. Kamaghın amizi, e Kraisın adarazir kav inizi an e ko izi.

²¹ E arazir aghuıbara damuasa. Egh e arazir aghuir kam Godın damazimra a damuan aghua.

Puvati, e gumazamizibar damaziba uaghan, dar amuam.

²² Ezi e Kraisin adarazir gumazir igharazir mam uaghan anemadazima, an aning ko zui. E dughiar aviribar ingangarir guar aviriba a ganiga an garima, a gavgavigha deragha dagh ami. A bar fo, ia bar arazir aghuibara damuam. Kamaghin datirighin a ingangarir kam damuasa bar ifonge.*

²³ Ia Taitus gifogha gifa, a nan roroam ko na ko ingarir gumazim, egha a ian akurvasi. Ezi en aveghbuar kamning, ia kamaghin aning gifo, aning siosbar ingangarir gumazimningin ikia, aningin ingangarim in aning Kraisin ziam fe.

²⁴ Eghti ia arazir bar aghuibar gumazir kabar amu. Eghti ian arazir kam siosbar gumazamizibar akaghti, me fogh suam, ia guizbangira igharaz darazigh ifonge. Egh me fogham, e faragha me migia e ian ziam fe, ezi akar kam, a guizbangira, e pura migeir puvati.

9

Korinba dagiaba Godin gumazamizibar akurvaghsi dar aningam

¹ Ia dagiar e Godin gumazamizir Judian itibar akuraghasa arighizibagh fogha gifa. Kamaghin amizi, ki akar ruaritam bizir kam bagh an osiran kogham.

* **8:22:** (8:22) E aveghbuar, Taitus ko Korinin mangasava amir kamningin ziamning, e deragha aning gifozir puvati. Pol ves 18 ko 20in mavin gun mikeme. Egha igharazitav Pol ves 22in an gun mikeme. **8:24:** 2 Ko 7:13-14, 8:1-7 **9:1:** 2 Ko 8:1-7

² Ki fogha gifa, ia igharaz darazir akurvaghasa ian naviba dikavigha gifa. Ezi ki zurazurara ian ziaba Masedonian gumamazibar damazibar da fe. Ki kamagh me migei, “Azenir givazim Akaiaba ingangarir kam damuasa biziba akirigha gifa.” Egha me orazi ia dagiaba aningasa bar ifonge, ezi bizir kam Masedonian aviribar naviba fema me uaghan dagiabar aningasa.

³ Ezi nan migirigiar ki ian ziaba fer kaba, pura bizimin min otivan, ki kamaghin aghua. Ki kamaghin ifonge, ia dagiaba arighiva, egh ki mikemezi moghin, ia da me daningsivira ia gan iki. Ki bizir kam ginighnigha, egha aveghbuar kaba amangizi, me ia bagha izi.

⁴ Ki guizbangira nighnizir gavgavim kamaghin iti, ia dagiabar aningasa da arigha mizuai iti. Nan nighnizim Masedonian gumazitaba na ko izi ganti, ia dagiaba arighan koghti, ki bizir kamin aghumsizim inigham. Eghti ia uaghan bar aghumsigham.

⁵ Kamaghin ki ghaze, ki gumazir kaba amadaghti me faragh izi ian ganam, egh ian akuragh dagiar ia daningasa akam akiriziba, da akirigh egh da amadaghti da mangam. Eghti ki izamin dughiamin, gumaziba ian ganti, ia bar akuegh egh dagiar kabar aningam. Egh me kamaghin nighnighan kogham, e men dagiaba okimasa me gifari. Puvati.

⁶ Ia deragh bizir kam ginighnigh. Gumazim dagher bofera dikaragh, a bar bofera iniam. Eghti gumazim dagher aviribar karagh, a dagher bar

aviriba iniam.

⁷ Kamagh amizi, ia bar vaghvagh deravira faragh nighnigh, egh bizir ia aningasa ifongezim faragha a gifogh. Gumazitam uan bizitam aningsi egh osiman maraghe, egh suam, me bizibara aningasa puvirama e gaghora e abiri. Gumazir bar akuegha uan ifongiamin gin ghua biziba anidim, God gumazir kam bar a gifonge.

⁸ God bizir aghuir guar aviriba ia daningamin gavgavim iti, eghti ia bizir aghuir bar aviriba ikiam. Kamaghin, ia zurazurara biziba bar izivagham. Eghti ia ingangarir aghuiba bar dar amusi, bizir bar aviriba ia bagh izivagh ikiam.

⁹ Godin Akinafarim arazir kam migia ghaze, “Gumazir bizir aviriba isa onganarazibagh anidim, a mati gumazim dagher oviziba oparasa pura tintinibar nguazim mikiri. Ezi an arazir aghuim zurazurara ikiavira iti.”

¹⁰ God dagher oviziba gumazibagh anidima me uan azenibar da opari. Egha dagher guar bar aviriba isa gumaziba bar me ganidima, me da api. Kamaghira God biziba uaghan ia daningti, ia bar izivagham. Kamaghira ia Godin gumazim izir igharaziba men akurvagham. Eghti ian arazir aghuiba otiv mangvira ikiam, mati gumazim dagher oviziba oparizi dar dagheba otiva ghuavira iti.

¹¹ God zurara bizir bar aviriba ia daningti, ia bizir aviriba igharaz darazi daningamin tuavim ikiam. Eghti en ingangarimin, ia me

9:7: Lo 15:7, Snd 11:25, Ro 12:8 **9:8:** Snd 28:27, Fl 4:19 **9:9:** Sng 112:9 **9:10:** Ais 55:10, Hos 10:12, Mt 6:1 **9:11:** 2 Ko 1:11, 4:15

daningamin bizir kaba, me damighti, me God bar a minabagham.

¹² Kamagh amizi, ingangarir ia amir kam Godin gumazamizibar akuraghti, me uam bizibar oteveghan kogham. Egh uaghan ingangarir kam gumazamizibar amighti, me God bar a minabagham.

¹³ Ingangarir ia amua men akurvazir kam, a ian arazir aghuim bar azenaram anakagham. Eghti me fogh suam, ia Kraisin akar aghuim guizin a inigha, deraghavira an akamin gin zui. Eghti me bizir avirir ia me ganingiziba, ko bizir ia gumazamizir igharazibagh aningiziba uaghan dar gan, egh Godin ziam fam.

¹⁴ Egh me kamaghin fogham, Godin apanguvim guizbangira bar ia gizifa. Kamaghin, me bar ia gifuegh, egh God bar deravira ia damusi, me ia bagh Godin azangsigham.

¹⁵ Bizir aghuir God e ganingizim, a guizbangira bar ekefe, ezi e a mikimamin akabagh asa. E pura bizir ekiar kam bagh God minabagham!

**Gumazir maba akar kuramin
Polin mikeme, egha Korinbagh
amizi, me Polin oseme. Ezi Pol
men nighniziba ua dar kiri.**

10

(Sapta 10-13)

Pol gumazir an ingangarim abinasava amibar akaba ikarvasi

¹ Gumazir maba kamaghın akam na gasa na miğia ghaze, Pol e ko ikia bar uabi abıragha iti. Egha a saghon ikia akar bar gavgavıba e ganıdi. Ezi ki Pol, nan ifongiam kamakin, ia uari amıragha itir arazim, ko igharazıbar asughasugha deragha me gamir arazir Kraıs amizim ginıghnıgh. Egh ki Kraısın arazir kabar gin ghua, egha akar ki miğeıba ia deragh dagh niğhniğhasa ki ian azangısi.*

² Ki kamagh ia gaghora ia mikımasa, ia deravıra ganıgh fogh, ki izi ia ko ikıva uam akar bar gavgavitam ia mikıman maraghe. Ki, gumazir e miğia ghaze, e nguazimın bizıbar gin zuıba, ki akar gavgavim me mikımamin gavgavim iti.

³ Guızbangıra e nguazir kamın iti, egha e nguazir kamın itir gumazıbar mın mısozir puvati.

⁴ Ezi inogovir bizir e suıghızıba, da nguazimın inogovir bizıba pu. Bar puvati. Bizir kaba, Godın gavgavim dar iti. Eghtı e da suıghıva apanıbar dıvinir gavgavim abıghrarıgham.

⁵ Egha e ifavarir akaba, ko niğhnizir guar avırıba dikabiri. Niğhnizir kaba, gumazamizıba Godın fofozim iniasava amıma, da men tuavıba apiri. Ezi e gumazamizıbar niğhnizirıba ikiagharıki, mati me gumazir kuram isa kalabus gati. Egh e

10:1: 1 Ko 2:3 * **10:1:** (10:1) Sapta 10-13ın itir miğirıgiaba, ada 2 Korinın itir saptan ıgharazıba, mong adar mııara ghuzir puvati. Pol sapta 9ın miğia ghaze, a Korınbar arazıba bagha bar ifonge. Egha ua sapta 10ın bar akar gavgavıbar me gami. Bizir kamın fofozir gumazir maba kamagh niğhnısi, Sapta 10-13ın akınafarir Pol dughıar ıgharazimın osirizimın aven iti. Ezi gin moghırama gumazıba vırara anıng isafura. **10:2:** 1 Ko 4:21 **10:4:** 1 Ko 2:5, Ef 6:13-17, 1 Te 5:8, 1 Ti 1:18 **10:5:** 1 Ko 1:19, 3:19

men nighnizibar amighti, men nighniziba Kraisin akamin girara mangasa.

⁶ Ezi e iarara mizuai. Ia en akaba bar dar gin mangiti, e gumazir akaba batoziba, mizazim me daningam.

⁷ Ia bar deravira bizir azenan itir ia gariba tuisigh. Egh gumazitam uabira uabi mikim suam, a guizbangira Kraisin anav, egh a bar deravira nighnigh egh kamaghin fogh, e uaghan an mirara Kraisin ananaba.

⁸ Ekiam ingangarir kam damuasa gavgavim e ganingi. Egha, e ian nighnizir gavgaviba fasa, a ifonge. Egha e ian nighnizir gavgavibagh asighasighan a bar aghua. Kamagh amizi, ki ingangarir e amir kam bagh bar akueghiva, egh uan ziaba tong ada fegh, egh akar mikemezir kamın aghumsighan kogham.

⁹ Ia kamaghin na ginighnigham ki aghua, ki gumazir akınafariba ia bagha da osira egha atiatim ia ganidim.

¹⁰ Gumazir maba guizbangira kamaghin na migei, Polin akınafariba akar gavgavir igharagha gariba dar iti. Ezi a uabi iza e ko migeir dughiaba, e an garima a gavgaviba puvati. Egha akam akurir arazim bar deragha a gifozir puvati.

¹¹ Gumazir migirigiar kabagh amiba, me bar deragh nighnigh egh kamaghin fogh, arazir e iza ia ko ikia amiba, da mati arazir e saghon ikia ia bagha Akınafarim osirizi moghin, da adar mirara ghu.

¹² E kamagh mikiman kogh, uari tuisigh suam, e gumazir uarira uan ziaba feba ko, e virara ghue. Egh e kamaghin mikiman kogham, en araziba men araziba ko magh ghu. Puvati, gumazir kaba uari uan araziba tuisisi. Egha gumazir mam uan arazim igharazitavin arazim koma a tuisisi. Gumazir kamaghin amiba, me fofozir aghuiba bar puvati.

¹³ Ezi e uari uari gisivagh pin mavanangan aghua, eghti en ziaba bar pin mar ikiam. Puvati, e ingangarir God e bagha inabazim damuasa, egh God e bagha abarazi moghin, e uan araziba tuisighasa. Ezi ingangarir God e ganingizir kamın ababanim, ia Korinba uaghan aven iti.

¹⁴ Ezi ingangarir God e ganingizir kamın ababanim, a uaghan ia avara. Kamaghin, dughiar e akam ia mikirim, e ababanir kamın ikiavkinizir puvati. Erara bar faraghavira Korinin iza akar aghuir kam ia bagha a inigha ize.

¹⁵ E uan ababanim gafirazir puvatigha, egha gumazir igharaziba amizir ingangarim ginighnigha, egha uan ziaba fer puvati. Bar puvati: E ingangarir God e ganingizim guizbangrama a damuasa ifonge. Eghti ian nighnizir gavgaviba gavgavighti, en ingangarir kam ian tongin bar ekevegham.

¹⁶ Eghti e akar aghuim inigh ian girakirangin itir kantribar mangam. E nguibar gumaziba ingangarim gamigha givazibar mangan aghua. Egha e gumazir igharaziba amigha givazir ingangarim

bagh pura uan ziaba fan aghua.†

¹⁷ Godin Akinafarim kamaghin miġei, “Gumazitam bar akueghsi, egh Ekiam bagh bar akongegh.”

¹⁸ E fo, gumazim bar akuegha uabira uan ziam fe, gumazir kam Godin damazimin ziaba puvati. Bar puvati. Eghti Ekiam gumazimin ziam fiti, gumazir kam guizbangira ziam iti.

11

Polin arazim Aposelin ifavaribar arazibar mirara ghuzir puvati

¹ Ia nan amamangatighti, ki onganizi moghin tong mikemeka. Ia nan amamangatigham, o?

² God gumazamiziba anarirama apengan iki-asava a ifonge. Ezi kamaghira, ki uaghan ia Kraistra gin mangasa, ki ifonge. Ki ia Kraisin adarazir mirara ikiasa ki ia misefe, mati ki amizir igiar bar zuezim a inigh, an par a ko poroghamim, mangi a daningam.

³ Ia kuruzim fomira Eva gifarazir eghaghanim ginighnigh. Ki kamaghin atiatingi, bizir Eva batozir kam uaghan ia batogham. Gumazir kuram ia gifaraghan maraghe, eghti ia ua Kraisa baghavira itir guizin arazim ategham.

⁴ Ki fo, gumazir maba ia bagha iza Iesusin igharazimin akam ia mikiri. Kar Iesusin e akam ia mikinizim, puvati. Ezi arazir kam in ia duar

† **10:16:** (10:16) Pol, Korinin girakirangin itir kantribav gei. Kar, a ti Korinin aruem uaghiri naghin itir kantribagh nighnisi. A ti Rom ko Spen aningin miġei. **10:17:** Ais 65:16, Jer 9:24, 1 Ko 1:31 **10:18:** Snd 27:2, Ro 2:29, 1 Ko 4:4-5 **11:2:** Hos 2:19-20, 1 Ko 4:15, Ga 4:17-18, Ef 5:26-27, Kl 1:28 **11:3:** Stt 3:1-5, 3:13, Jo 8:44, Hi 13:9, 2 Pi 3:17 **11:4:** Ga 1:7-9

igharagha garim ini. Kar ia faragha inizir Godin Duam puvati. Ia akar aghuir igharazim ini. Kar akar aghuir ia faragha inizim puvati. Ki fo, me ian tongin arazir kam gamizi, ia pura uari isava men migirigiabar gin mangasava ami.

⁵ Ia orakigh! Ki ghaze, ia gumazir “Aposelin ekiaba” ariziba, me na gafirazi ki men apengan itir pu. Bar puvati.

⁶ Guizbangira, ki akam akurir arazim mong deragha a gifozir puvati. Ezi nan fofozim otevezir puvati. Arazir e zurarama amibar, e uan fofozim gumazamiziba bar men akakasi, ia deravira dar gani.

⁷ Ia fo, ki Godin akar aghuim ia mikini, egha ingangarir kamın ivezitam inizir puvati. Arazir kamın, ki ia fasa, egha uabira uabi abiragha iti. Manmaghin ami, arazir ki amir kam, ki ti arazir kuram gami, o? Puvati.

⁸ Ki ian tongin ingangarim gamima, ezi siosin igharaziba nan akurazi, ki me da dagiaba ini. Arazir kamın mati, ki men biziba okemegha egha ian akura.

⁹ Dughiar ki ia ko itimin, ki dagiabar otevegha, egha da bagha ian tavın azangsizir puvati. Puvati, Kraisin marazi Masedonian Provinsin ikegha iza bizir ki otevegha ifongeziba, me bar dar nan akura. Ki kamaghin nighnisi, ki osimtizim ia daningan aghua, egha nighnizir kam suiraghavira iti.

11:5: 1 Ko 15:10, 2 Ko 12:11, Ga 2:6 **11:6:** 1 Ko 1:17, 2:1, 2:13, 2 Ko 4:2, 10:10, Ef 3:4 **11:7:** 1 Ko 9:12, 9:18 **11:9:** 2 Ko 12:13, Fl 4:15-18, 1 Te 2:9

¹⁰ Ki fo, ki uan arazir kam bagha uan ziam fe. Ezi Kraisin guizin akam na ko itima, ezi ki guizin kamagh migia ghaze, Akaian Provinsin nguibabar bar, dar gumazitam ki uan ziam fer arazir kam bagh, nan tuavim apirighan kogham.

¹¹ Ki tizim bagh kamaghin damuam? Ki ti ia gifongezir pu? Puvati, God bar fo, ki bar ia gifonge.

¹² Gumazir maba uarira uan ziaba fasa tuaviba buri, egha gumazibar damazibar e ko magh otivasava ami. Ezi ki men tuavir kam apirasava ami. Ki kamaghira ingar manmaghira ikiam.

¹³ Gumazir kaba me aposelin ifavariba ko ingarir gumazir ifavariba. Me gumazibagh ifara uan araziba otavkiri, eghti gumazamiziba men gan suam, me guizbangira Kraisin aposelbar iti.

¹⁴ Eghti ia men arazir kurabar gan, egh digavir kuram damuan marki. E fo, Satan uabi uan arazim oteghavkinigha, egha angazangarimin enselin min oto.

¹⁵ Kamaghin amizi, Satanin ingangarir gumaziba uaghan uan araziba otevinigh, egh Godin arazir aghuimin ingangarir gumazibar miraram otogham, eghti e kamaghin ganigh digavir kuram damuan markiam. Me gin me amir arazir kurar kam baghivira ivezim guizbangiram a iniam.

Pol Aposelin ingangarim gamir dughiamin, an osimtizir bar aviriba ateri

¹⁶ Ki faragha mikemegha gifa, egha datirighin ua migei, ia nan migirigiar kam baragh egh kamaghin nighnighan marki, ki gumazir onganim. Egh ia

11:10: 1 Ko 9:15 **11:13:** Ro 16:18, 2 Ko 2:17, Ga 1:7, Fl 3:2, 2 Pi 2:1, MAA 2:2 **11:14:** Ga 1:8 **11:15:** 2 Ko 3:9, Fl 3:19 **11:16:** 2 Ko 12:6

gumazir onganimîn na arîsi, a uaghan dera. Egh ia nan amamangatightîma, kî uan ziam tong a feka.

17 Kî Ekiamin ifongiamîn gîn ghua migirigiar kam gamir puvati. Kî gumazir onganimîn mîn miğia, uabi uan ziam fe.

18 Gumazir aviriba nguazimîn bizibar gîn ghua, egha uari uan ziaba fe. Eghtî kî uaghan arazir kamîn gîn mangi, egh uan ziam fam.

19 Ia gumazir niğniğzir aghuiba itiba, gumazir onganiba migirigiar onganiba ia daningasa, ia bar ifonge.

20 Bar guizbangira, gumazitam ia gativaghtî, ia mati kalabuziar gumazibar mîn ikiam, o a ian biziba bar da givagham, o a ia gifar ia isi uan gavgavimîn apengan darigham, o a uabi uabi damigh egh gumazir ekiamîn mîn ikiam, o a ian tav akar kurabar a damuva, mati a an guam apezegham, eghtî gumazir arazir kabar ia gamiba, ia uari men amamangatightî, me uari ifongezî moghîn ia damuam.

21 Iavzika, e arazir kabar ia damuamin gavgav-iba puvati. Kî ia arazir kurar kaba aghuran bar aghumsiki.

Eghtî gumazitam uan arazir an amiba bagh gavgavigh mikimam, eghtî kî uaghan gavgavigh mikimam. Kî fo, kî datirighîn gumazir onganimîn mîn migei.

22 Me ti Hibrun gumaziba? Kî uaghan, kî Hibrun gumazir mam. Me ti Israelîn gumaziba? Kî uaghan Israelîn gumazir mam. Me ti Abrahamîn adarasi? Kî uaghan Abrahamîn adarazir mav.

23 Me ti Kraisin ingangarir gumaziba? Ki datirighin gumazir bar onganimin min migei. Kraisin ingangarimin, ki bar me gafira. Nan ingangarir ki amizir kam, bar men ingangarim gafira. Dughiar aviribar gumaziba na isa kalabus gati, ezi osimtizir kabar ki gumazir kaba guizbangira bar me gafira. Dughiar bar aviriba me na fozorosi, ki dar dibobonim gifozir puvati. Dughiar aviribar ki atam ovia taghrasi.

24 Ezi Judaba benim isa, 39 plan ifozorozibar na gami. Arazir kam, 5 plan dughiabar na bato.*

25 Dughiar 3 plan, me aghorim na misoke. Egha dughiar mamim me dagiaba na ginifi. Ezi dughiar 3 plan, ki kuribar aven itima da ongarim ghiraghu. Ki dimagarim ko aruer vamiran ongarim gisin pura iti.

26 Dughiar aviribar ki saghuiabar ghua, egha dipabar ovengasava ami, egha okimakiar gumazibar dafaribar atam ovei. Egha uan adarasi Judabar dafaribar atam ovia, egha uaghan Kantrin Igharazibar Gumazibar dafaribar atam ovei. Egha nguibar ekiabar aven atam ovei. Egha ruaribagh arua atam ovei. Egha ongarim gisin arua atam ovei. Egha ifavarir Kraisin adarazir dafaribar atam ovei.

11:23: Ap 16:23, 1 Ko 15:10 **11:24:** Lo 25:3 * **11:24:** (11:24) Lo 25:1-3, a kamaghin migei, Israelba gumazitam fofozim a daningsiva benim a ifozorogh, egh me mengvira a ifozorogh mangi 40ra tugham. Ezi Judaba nighnisi, me ti paza mega ghua ababanim gafira. Kamaghin amizi, Judaba gumazim fofozim a daningsiva, egh mengvira a misogh a ifozorogh mangi 39ra tugham. **11:25:** Ap 14:19, 16:22, 27:41 **11:26:** Ap 9:23, 13:50, 14:15, 20:3, 23:10-11

27 Ki osımtızıba itir ingangarir bar avırıbagh ami. Ki dughiar avırıbar dımagarıbar ingara egha deravıram akuir puvati. Mitiriaba nan azi ki pura iti. Egha dı pam bagha kuarim nan piri. Dughiar avırıbar ki dagheba puvati. Ezi dughiar avırıbar arugharuzim na isima, ki daghuamin korotiar mitiaba puvati.

28 Ezi osımtızir avırir ıgharazir na batozıba, ki dav kiman aghua. Egha ki dughiabar bar, ki sıos-bar ganamin ingangarim atera a gınıghnısi. Ezi bizir kam osımtızir ekiam na gati.

29 Eghti Kraısın adarazir tav, gavgavıba puvatıgham, eghti ki uaghan gavgavıba puvatıgham. Eghti bizitam otogh Kraısın adarazir tav damıghtı, an arazir kuramın ırıgham, eghti ki arazir kam bagh guızbangıra osemegh ataram.

30 Tuavıba bar puvatıghtı, eghti ki uabıra uan ziam fam, egh ki bizir otıvıgha nan gavgavıba puvatızir arazımın akazıba, ki dav kımam. Bizir kam bagh ki uan ziam fam.

31 God, a en Ekiam İesusın God koma an Afeziam, a fo, ki ifari puvati. E an ziam zurazuraram a fam.

32 Ki Damaskusın nguıbar ekiamın itıma, Atrıvım Aretas nan sıuragħ egh na kalabus darıghasa, kamagħın a uan mıdorozir gumazıbav kemezi, me nguıbamın dıvazımın tıarakabar tuıvıgha na bagħa gari.

33 Ezi Kraısın adarazir marazi, na isa akırar ekiam garugħa, egha akıram isa, dıvazir torımın

11:27: Ap 20:31, 1 Ko 4:11, 2 Ko 6:5 11:28: Ap 20:18-21, 20:31

11:29: 1 Ko 8:13, 9:22 11:30: 2 Ko 12:5, 12:9-10 11:31: 2 Ko 1:23

azenan nimirā na ataghrazima, ki izaghirava egha azenan nguazimin otogha tu. Egha arazir kamın ki midorozir gumazibar dafarimin modogha arav ghu.

12

God irebamın mın amir bizimin, akar aviribar Polin mikeme

¹ Ezi tuaviba ua puvati. Ki uabi uan ziam fam. Arazir kam guizbangrama en akuraghan kogham. Ezi marki, ki irebaba ko akar mogomer God nan akazibav kimam.

² Ki Kraisin adarazir mav gifozi, God fomira, 14 plan azenibar faragha, a inigha ghua namba 3 overiamin ghuavanabogha Godin Nguibamin oto. Ki fozir puvati, a ti uan nivafizim sara ghu, o a uan nivafizim ategha duamin ghu. God uabira bizir kam gifo.*

³⁻⁴ Ki kamaghin fo, God gumazir kam inigha uan Nguibar Aghuarimin ghu. (A uan nivafizim ikiavira iti, o uan nivafizim ategha duamin iti, ki fozir puvati, God uabira fo.) Egha a Nguibar Aghuarir kamın ikia akar gumazibav kiman koghamiba barasi, ezi akar kaba akunamin anogorozim iti.

⁵ Ki gumazir kamın ziam fasa ifonge, egh ki uabira uan ziam fan kogham. Ki kamaghin mikim suam, ki gavgaviba puvati, egh ki bizir kam baghivirama uan ziam fam.

* **12:2:** (12:2) Akar kam "Kraisin adarazir mav," kar ti Pol uabi. Ves 7in gan. **12:5:** 2 Ko 11:30

⁶ Ki guizbangin uan ziam fisi, ki gumazir onganimin min mikiman kogham. Ki guizin akamra akunam. Ki ghaze, gumazamiziba nan nighnizimra gin mangi egh ziar ekiam na daningan, ki aghua. Nan nighnizim kamakin: Me nan arazir ki amiba, ko akar ki kuribara gan, egh arazir kamın me nighnizir aghuim nan iki. Kamaghın, ki uabira uan ziam fan aghua.

Bizim dikonir atarimin min Polin mikarzim mitifi

⁷ God bizir bar aghuiba nan akakaki, egha kamaghın aghua, ki bizir kabagh nighnigh egh ki uan arazim bagh bar akuegham. Ezi a dikonir atarimin min garir bizir mam ataghizi a iza nan mikarzim mitiva na ko ikiavira iti. Bizir kam, a Satanın ingangarir gumazim, a na dikabiraghti ki bar akuegh egh uabira uan ziam fan koghasa, a ize.†

⁸ Ki dughiar 3 plan bizir kam batoghasa Ekiamın azangsiğa a gakaghone.

⁹ Ezi a kamaghın na miği, “Nan apangkuvim ni baghavira iti, eghti ni bizitam oteveghan kogham. Guizbangira, nan gavgavim, gumazir gavgaviba puvatiziba, bar me gizefi.” Ekiam kamaghın mikemezi, ki datirighın gumazir gavgaviba puvatizimin min ikia bar akuegha iti, eghti Kraisin gavgavim na ko iki na avaragham.

12:6: 2 Ko 10:8, 11:16 **12:7:** Jop 2:6, Ese 28:24, Lu 13:16, Ga 4:13-14 † **12:7:** (12:7) Pol ghaze, dikonir atarimin min garir bizim an mikarzim mitifi. Kar guizbangira dikonir atarim puvati. Kar ti osimtizitaba an mikarzim batozima, a bizir kam gisin akar isin zuim miği. **12:8:** Mt 26:44 **12:9:** 2 Ko 11:30, Fl 4:11-13, 1 Pi 4:14

¹⁰ Guizbangira, dughiar ki gavgaviba puvatizim, dughiar kamra ki gavgavir bar ekiam iti. Kamaghin amizi, Kraisin ziam bangin ki gavgaviba puvati, ezi gumaziba pazavira na gami, ezi osimtizir aviriba na batifi, ezi gumaziba arazir kurabar na gami, ezi gumaziba bar na gasighasighasava ami. Ezi ki arazir kabagh nighnigha nan navir averiam bar deravira uabin asugha iti.

Pol Korinin itir Kraisin adarazir nighnizir gavgavim damighti me gavgavighasa ifonge

¹¹ Ki migeir migirigiar kam, a gumazir onganimin migirigiamin min ghu. Ezi ia uari na gamizi, ki migirigiar kam gami. Ia nan arazir aghuiba dar, gun mikemeghti, deragham. Ia kamaghin amizir puvati, ki uabi migei. Guizbangira ki pura bizim, egha ki ian “Aposelin Ekiaba” bar men apengan itir puvati.

¹² Ki ian tongin ikia egha bizir bar aviribagh ami, egha kamaghin uabi ian aka, ki guizin Aposel. Ki tugha gavgavigha osimtiziba ateri, egha mirakelin aviriba, ko digavir kuram gamir araziba, ko Godin gavgavim itir ingangariba, ian tongin dagh ami. Ezi bizir kaba kamaghin nan ian akazi ia fo, ki Godin ingangarim gami.

¹³ Ki siosin igharazibagh amir arazibara, ki uaghan dar ia gami. Bizir bar vamira, ki ian tongin a gamizir puvati, a kamakin: Ki dagiabar uabin akurvaghasa osimtizim ia gatizir puvati. Kar ki pazava ami, o? Ki paza damighti, ia nan arazir kurar kam gin amadagh.

12:10: Ro 5:3, 2 Ko 7:4, 13:4

12:11: 2 Ko 11:5

12:12: Ro 15:19

12:13: 2 Ko 11:9

14 Ki datirighin namba 3in dughiamin ia bagh izasa. Ki izegh uam osimtizim ia daningan kogham. Ki ian biziba iniasa puvati, ki iarara iniasa. Ia fo, boriba uan ameboghfeziaba bagh dagheba buri dar pozim mikinan kogham. Puvati. Ameboghfeziaba uan boriba bagh dagheba buriva dar pozim mikinamin ingangarim iti.

15 Ki uan biziba isi ia daningasa bar akuegha iti. Egha ki ian duabar akurvaghsi, bar moghira uan ikirimirim aningasa bar akonge. Ki guizbangira bar ia gifonge, ezi bizir kam ti ia gamizi, ia mong na gifongezir puvati.

16 Ezi ia bar moghira nan arazibagh fogha ghaze, “Pol dagiabar uabin akurvaghasa osimtizim e gatizir puvati.” Ezi marazi ghaze, “An e apezeperir migirigibagh amua, e gifara egha en bizir aviriba pura dagh ekua da isi.”

17 Ezi manmaghin ami? Gumazir ki ia bagh amadaziba, men tavin dafarimin, ki ti ia gifaragha egha ian biziba okeme, o? Puvati.

18 Ki Taitus nighnizim a ganingizi, ezi a ia bagha zui. Ezi ki en aveghbuar igharazir mam amadazima an an gin ghu. Taitus ti ia gifaragha ian biziba okeme, o? Bar puvati. Ga nighnzir vamira iti. Egha ga tuavir vamiran gin zui.

19 Ki ghaze, ia ti migirigiar kabar garava nighnigha ghaze, e uan arazibar ian damazibar dar kirasa, egha da osiri. Bar puvati. God guizbangira en garima, e Kraisin ingangarir gumazibar mirara migei. Nan adarasi, e amir biziba bar, da ian akurvaghasa, e dagh ami.

²⁰ Ki kamaghin nighnigha atiati, ki ia bagh izi ian ganti, ia gumazir ki ganasa ifongezir puvatizibar miraram otogham. Eghti ia uaghan nan ganti, ki gumazir ia ganasa ifongezir puvatizimin miraram otogham. Ki ua ian ganti, arazir guar avirir kaba ian tongin ikian, ki atiatingi. Arazir kabanang, akaba uari batogha, egha naviba uarir ikuva, egha adarir migirigabagh amua, egha uan biziba baghavira nighnigha, egha akar kurabar igharaz daraziv gia, egha girakirangin uariv gia, egha uan ziaba fava, egha ingangaribagh amima da pazaviram otifi.

²¹ Ki kamaghin atiati, ki magh mangam, eghti faragha otozir bizir kam, ikivira ikiam. Eghti God na damighti, ki ian damazibar aghumsizir bar dafam inigham. Ki kamaghin atiatingi, gumazamizir arazir kurar me fomira amiziba, me datirighin dagh amuavira iti, eghti ki mangi men ganigh ua me bagh aziam. Me afiar araziba ko, pura tintinibar uari ko akuir araziba ko, aghumsizir puvatizir araziba, me da tegha navibagh irazir puvati.

13

Korinba uan nighnizir gavgavim deragh an gan

¹ Ki datirighin namba 3in dughiamin, ki ia bagh izasa. Godin Akinafarim kamagh migei, “Gumazir pumuning, o pumuning ko mizekim uaghara, gumazim amizir arazir kuramin ganigh a mikimti, kamaghin e osimtizibar akiramin tuavim iti.”

² Ki namba 2in dughiamin izegha ia ko ikia, gumazir arazir kuraba faragha dagh amiziba, ko gumazir igharaziba sara, ki men arazir kuram ikarvaghamin arazim, ki me mikeme. Ki datirighin saghon ikia, egha ua kamaghin me mikimasa, ki ua ia bagh izegh, egh gumazir arazir kurabagh amiziba ateghti me pura mangighan kogham.

³ Ia kamaghin foghasa, Kraiss nan akamin aven, akam akuri, o puvati. Arazir kam in ki ia damighti, ia bar deraghvira fogham. Ia orakigh. Kraiss ian arazir kuraba akirsi amirvaghan kogham. Puvati. A guizbangira uan gavgavim ian akaghham.

⁴ Guizbangira, fomira Iesus gavgaviba puvatizi, me a isa ter ighuvimin a gafu. Ezi datirighin Godin gavgavimin an angamra iti. E uaghan an puegha gavgaviba puvati. Egh Godin gavgavimin, e angamra a ko ikiam. Egh e gavgavir kam ian tongin anakaghti, ia an ganam.

⁵ Ia zurara uan nighniziba ko araziba tuisigh, egh uan nighnizir gavgavim gifogham, a gavgafi, o puvati. Ia bar deraghvira uari uan araziba tuisigh. Ia ti kamaghin fozir puvati, Kraiss Iesus ian navir averiabar iti? Egh a ia ko ikian koghti, e fo, ia guizin nighnizir gavgavim an itir puvati.

⁶ Ki kamagh ifonge, ia deravira e tuisigh kamaghin fogh, e guizbangira Kraissin ingangarim gami.

⁷ E ia bagha Godin ko migia ghaze, a ian akuraghti, ia arazir kuratam damuan kogham. E kamaghin nighnizir puvati, ia kamaghin e ginighnigh suam, e Kraissin ingangarir gumazibar

ikia egha miğiriğiar kabagh ami. Puvati. E fo, marazi e giniğniğha ghaze, e pura ifara ingangarir kam gami. Ezi pura bizim. En ifongiar eki-amra kara, ia arazir aghuibara amuasa, e ifonge.

⁸ Ia fo, e guizin akam dikabinamin bizitam damighan kogham. Puvati, e guizin akamin akurvaghasavira ingari.

⁹ Eghti ia gavgaviba ikiti, e gavgaviba puvatigham, egh e bizir kam bagh bar akongegham. Ezi e zurara ia bagha God ko miğia ghaze, ia ua tugh, gavgavighvira ikiam.

¹⁰ Ekiam uan ingangarimin ganasava na misefe, egha ingangarir kam damuasa gavgavim na ganingi. A ghaze, ki ian niğniğzir gavgaviba, gavgavim dar aning, egh ia gasiğhasiğhan kogham, kamaghin a gavgavir kam na ganingi. Ki kamaghin aghua, ki ia bagh iziva, egh gavgavir kam gisin, akar gavgavibar ia mikimiva ian arazir kurabar kiram. Kamaghin, ki saghon ikia, egha akinafarir kam ia bagha an osiri.

Pol miğiriğiar abuananaba, me ganidi

¹¹ Nan adarasi, ki datirighin uan akam agivasa. Ia uan araziba

akirigh, ua tuivigh gavgavighvira iki. Egh nan akam baragh. Egh ia bar moghira navir vamira ikiva egh navir amirizimin iki. Eghti Godin ia gifongegha, navir amirizim ia ganingizim, a bar moghira ia ko ikiam.

12-13 Eghti ia bar moghira vaghvagh uarira uan agharibar suigh, mati e Godin gumazamiziba ami moghin. Ezi Godin gumazamizir na ko itiba, uan akam isa, ia bagha anemaga ghaze, Afeziam ia ko iki. Ki ia bagha Godin azangsigha ghaze, Ekiam Krai Iesusin apangkuvim, ko God ia gifongezir arazim, ko arazir Godin Duam ia gamima ia navir vamira itim, da bar moghira ian iki.*

* **13:12-13:** (13:13) Inglisin akam Buk Baibelin maba ves 12 abigha an akuar pumuning gami. Egha mam migia ghaze, ves 12, egha igharazim ves 13in a migei. Egha ves 13in migia ghaze, ves 14.

Godin Akar Aghuim; Akar Dikirizir Gavgavir Igiam

The New Testament in the Aruamu language of Madang Province, Papua New Guinea, 2004 Edition Nupela Testamen long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini long 2004

copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Godin Akar Aghuim in the Aruamu Language

This translation was produced by Pioneer Bible Translators, and was published in 2004 by the Bible Society of Papua New Guinea.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the Pioneer Bible Translators at www.pioneerbible.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 15 May 2025 from source files dated 15 May 2025

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea